

יום רביעי 'הושענא רבה' תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

יבמות - ו"א

1. ברייתא: החולץ ליבמתו וחזר וקדשה ומת, צריכה חליצה מן האחין וכו', כיצד ביארו את הברייתא?

רב אשי - רישא: צריכה חליצה מהאחין שנולדו לאחר החליצה והקידושין, כיון שאין בהם איסור אשת אח [הראשון] וכדעת ר' שמעון שייבם ולבסוף נולד אי"ז ערוה של 'אשת אחיו שלא היה בעולמו'. סיפא: עמד אחד מן האחים שנולדו קודם, וקדשה, אין לה עליו כלום - כריש לקיש שאסורה בכרת רבינא - רישא: צריכה חליצה מן האחין שנולדו מקודם לפני מות האח הראשון, וכדעת ר' יוחנן שאסורה על האחים בלאו. סיפא: עמד אחד הנולדים לאחרונה וקדשה אין לה עליו כלום, כשיטת רבנן שאף ביבם ולבסוף נולד יש איסור 'אשת אחיו שלא היה בעולמו.

2. הבא על יבמה, ולאחמ"כ, בא אחד מן האחין על צרתה. איזה עבירה עבר האב השני בביאה זו?
חד אמר בכרת - כריש לקיש, הסובר שאר האחים חוזרים לאיסור 'אשת אח'.
חד אמר בעשה - כר' יוחנן, שהיבום מתייחס לכל האחים וממילא הם בלאו של 'לא יבנה'.

3. צרת סוטה אסורה, ופטורה אף מהחליצה - המקור: נאמר בה 'טומאה' כעריות. באיזה אופן הדין שונה בצרת סוטה?

א. צרת סוטה דרבנן - עגונה שנישאת ע"פ עד אחד ואח"כ בא הבעל, החמירו שתצא מזה ומזה. אם מתו לפני שגירשה, חולצת ולא מתייבמת. ולר' שמעון: לאחים מהבעל הראשון מותר ליבמה לכתחילא, ואף רבנן מודים שאת צרתה מותר לייבם. ונתחדש שלא אומרים 'כל דתקון וכו'.'
ב. סוטה ספק - נכנסה עמו לסתר ושהתה עמו כדי טומאה אסורה לבעלה, ובתרומה, ואם מת חולצת ולא מתייבמת.

4. אסור להחזיר גרושתו שנישאת לאדם אחר [שמת או גירשה], אם רק נתארסה לאחר, מה הדין?
לר' יוסי בן כיפר משום רבי אלעזר - מותרת, שנאמר 'אחרי אשר הוטמאה' רק אם נבעלה.

לחכמים - אסורה. והוטמאה' בא לרבות סוטה שנסתרה שאסורה לבעלה, והכוונה ש'נבעלה' נקט לשון נקיה, ופסוק זה בא לאסור החזרתה בלאו. ור' יוסי בן כיפר לא סובר שיש לאו ואפילו בודאי זינתה, ופסוק זה אינו עוסק בסוטה כיון שנכתב בו הויה ואישות.

5. נסתפק רב יהודה: המחזיר גרושתו משנישאת לאחר ועבר בכך לאו, ומת, מה דין צרתה. מה צדדי הספק?

גירסא ראשונה: לרבי יוסי בן כיפר ש'טומאה' נאמרה במחזיר גרושתו, א"כ דינה כערוה ובודאי צרתה כמותה [ואין לדרוש 'תועבה היא' ולא צרתה, אלא דורשים 'ואין בניה תועבין' שבתה אינה פסולה לכהן] והספק אליבא דרבנן שטומאה נאמרה בסוטה: מצד אחד: אין מקרא יוצא מידי פשוטו ואף גרושה, ערוה. מצד שני: כיון שנעקר לסוטה, נעקר לגמרי, והיא אינה ערוה וצרתה מותרת.
גירסא שנייה: לרבנן ודאי שצרתה מותרת, כיון ש'טומאה' נעקרה לגמרי מגרושה. והספק אליבא דרבי יוסי בן כיפר ש'טומאה' בגרושה.
מצד אחד: התמעט 'היא תועבה' ואין צרתה תועבה. מצד שני: יתכן שהמיעוט הוא, שאין בניה תועבין.

6. מאלו ברייתות רצו להביא ראיה לספק הנ"ל?

א. שנינו: ביאה או חליצה של אחת הנשים פוטרת את צרתה, אם היתה אחת כשרה ואחת פסולה, אם חולץ, לפסולה. ואם מייבם, לכשרה. ולכאורה 'כשרה או פסולה' - לגבי היבם, ובודאי אין מדובר בחייבי לאוין שפשוט שאסור לייבמה, אלא מדובר במחזיר גרושתו באיסור, וצרתה מתייבמת. ונדחה: ש'כשרה או פסולה' הכוונה לאנשים אחרים וכגון שפסולה לכהנים, ואין לשאול אם ליבם ראויה, מה ההבדל למי יחלוץ, שהטעם כפי ששנה רבי 'לא ישפוך אדם מי בורו, ואחרים צריכים להם' והיינו שלא יחלוץ לכשרה ויפסלנה לכהונה.
ב. 'המחזיר גרושתו משנשאת, היא וצרתה חולצת' ולכאורה הכוונה או היא או צרתה. ונדחה שהכוונה היא חולצת, צרתה או חולצת או מתייבמת.

7. לר' יוחנן, המחזיר גרושתו משנשאת, האם היא מותרת להתייבם, ומה דין צרתה?

גירסא ראשונה - היא עצמה אסורה מקל וחומר - אם בבעלה שהיה מותר לה בתחילה אסורה כשנשאת לאחר, ביבם האסור לה, כל שכן. והסתפק בצרתה: האם הק"ו חזק ומועיל אף לצרה, או לא.
לגירסת רב נחמן בר יצחק - צרתה ודאי מותרת ולא אלים הק"ו לדחות את הצרה. ונסתפק על הגרושה האם אלים הק"ו במקום מצות יבום.